

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie zażalenia Ł. S. na postanowienie Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia – Krzyków Wschód o odmowie wszczęcia śledztwa o czyn z art. 231 § 1 k.k. po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 26 czerwca 2024 r., wniosku Ł. S. o wyłączenie sędziów Sądu Rejonowego w Miliczu D. F., Ł. P. oraz asesora sądowego A. K. od orzekania w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w Miliczu, sygn. akt II Kp 62/23,

na podstawie art. 26 § 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 622) pozostawia wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 9 listopada 2023 r., II Kp 62/23, Sąd Rejonowy w Miliczu na podstawie art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. z 2024 r. poz. 622, dalej: „u.SN”) przekazał Sądowi Najwyższemu – Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych wniosek skarżącego Ł. S. (dalej: „wnioskodawca”) o wyłączenie sędziów Sądu Rejonowego w Miliczu D. F., Ł. P. oraz asesora sądowego A. K..

W uzasadnieniu podniesiono, że wniosek „wystosowany jest z uwagi na brak niezawisłości oraz brak bezstronności, a także brak zaufania społecznego do piastowania stanowiska sędziego”.

W odniesieniu do sędziego Sądu Rejonowego w Miliczu D. F., Ł. S. wskazał na kilka okoliczności: sędzia ten utracił zaufanie społeczne wobec bliżej nieokreślonego przez wnioskodawcę niedopuszczalnego incydentu; w sposób pogardliwy prowadził przewód sądowy w sprawie II Kp 33/23, a ponadto posiedzenie w tej sprawie, które odbyło się w dniu 14 kwietnia 2023 r. poprowadził „bez ubioru sędziowskiego”. Wobec osoby sędziego Sądu Rejonowego w Miliczu Ł. P., wnioskodawca wskazał na zaistniałe jego zdaniem nieprawidłowości dotyczące prowadzenia postępowania w sprawie II W 289/22 (wykazywanie rażącego uprzedzenia wobec wnioskodawcy; wszczęcie postępowania pomimo braku przesłanek; nieuchylenie pytania zadanego świadkowi oraz uchylenie pytania zadanego funkcjonariuszowi policji; naprowadzanie świadków by odpowiadali w określony sposób) oraz postępowania w sprawie II W 343/22 (odstąpienie od ukarania funkcjonariusza). W odniesieniu zaś do asesora sądowego A.K., wnioskodawca podniósł, że został on powołany przez „upolitycznioną Krajową Radę Sądownictwa” i „nie sprzeciwił się swojemu przełożonemu” w osobie sędziego Sądu Rejonowego w Miliczu Ł. P., który go powołał, a wobec którego wystosowano wniosek o wyłączenie.

Sędzia Sądu Rejonowego w Miliczu Ł.. P. w oświadczeniu z dnia 16 listopada 2023 r. wskazał, że nie są mu znane żadne okoliczności uzasadniające wyłączenie go od rozpoznania sprawy II Kp 62/23. Ponadto wskazał, że zaprzecza, by doszło do jakiegokolwiek incydentu, który mógłby podważyć zaufanie do niego jako sędziego. Przy czym dodał, że na posiedzeniu w dniu 8 listopada 2023 r. wnioskodawca przeprosił go „za użyte we wniosku sformułowania”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek pozostawiono bez rozpoznania.

W myśl art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tj. Dz.U. 2021, poz. 154, dalej: u.SN) do właściwości Sądu Najwyższego należy

rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Ustawodawca powierzył Sądowi Najwyższemu rozpoznawanie określonej kategorii wniosków lub oświadczeń formułowanych w toku spraw rozpatrywanych przez sądy, a jednocześnie ograniczył zakres kognicji sądu do takich, które zawierają pewien rodzaj zarzutów, tj. zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Zarzut braku niezawisłości sędziego podnoszony w sprawie, w której orzeka dany sędzia musi tej sprawy bezpośrednio dotyczyć. Już treść art. 26 § 2 zdanie drugie u.SN, wyraźnie wskazuje, że wniosek o wyłączenie przekazuje sąd rozpoznający sprawę, zatem okoliczności w nim podniesione muszą tej konkretnej sprawie dotyczyć.

Wniosek o wyłączenie sędziego skierowany do rozpoznania przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 26 § 2 u.SN, jako obejmujący ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości, pozostawia się bez rozpoznania (art. 26 § 3 u.SN).

Przywołany art. 26 § 3 u.SN wyznacza tym samym granicę, w jakiej Sąd Najwyższy bada zarzuty, o których mowa w art. 26 § 2 u.SN. Zarzuty te nie mogą dotyczyć oceny tego, czy dana osoba jest sędzią, a więc polegać na rozstrzygnięciu w przedmiocie przysługiwania osobie objętej wnioskiem statusu sędziowskiego. Ograniczenie to stanowi konsekwencję przewidzianej na poziomie konstytucyjnym procedury powoływania sędziów przez Prezydenta RP na wniosek KRS (art. 179 Konstytucji RP) i wiąże się z rozstrzygnięciem przez ustawodawcę, że akt powołania stanowi podstawę prawno-konstytucyjnego stosunku łączącego osobę sędziego z Rzeczpospolitą Polską, który – jako taki – nie może być przedmiotem kontroli sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 października 2019 r., I NOZP 2/19). O ile zatem istnieje sądowa kontrola uchwał KRS obejmujących rozstrzygnięcie w przedmiocie przedstawienia Prezydentowi RP wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego, realizowana przez Sąd Najwyższy (art. 44 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, Dz.U. 2019, poz. 84 ze zm.), o tyle kontrola ta

jest niedopuszczalna w odniesieniu do samego aktu powołania sędziego przez Prezydenta RP.

Instytucja wyłączenia sędziego z powodu istnienia okoliczności mogących wywołać wątpliwości co do jego niezawisłości ma charakter procesowej gwarancji jego bezstronności i obiektywizmu w konkretnym postępowaniu. W konsekwencji, zasadność wniosku o wyłączenie sędziego zależy od okoliczności faktycznych mogących mieć wpływ na sposób prowadzenia postępowania przez sędziego. Niedopuszczalne jest przy tym formułowanie zastrzeżeń o generalnym braku niezawisłości danego sędziego, w oderwaniu od specyfiki i okoliczności konkretnej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2021 r., I NWW 101/20).

Każdy wniosek o wyłączenie sędziego musi spełniać wymogi konstrukcyjne, które pozwalają na jego merytoryczne rozpoznanie. Dotyczy to w szczególności wymagania, aby oprócz postawienia wniosku o wyłączenie sędziego od rozpoznania konkretnej sprawy, sformułowano stosowne zarzuty, ich uzasadnienie i w miarę możliwości wykazano lub chociażby uprawdopodobniono (wniosek *in concreto*) okoliczności wskazujące na brak bezstronności lub niezawisłości sędziego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 maja 2020 r., I NWW 7/20). Wobec powyższego, podstawą pozostawienia wniosku bez rozpoznania, w oparciu o przepis art. 26 § 3 u.SN, jest sytuacja, w której wniosek nie spełnia warunków konstrukcyjnych (nie podaje okoliczności faktycznych i ich oceny prawnej, uzasadnienia lub uprawdopodobnienia zawartych w nim twierdzeń) lub ma charakter abstrakcyjny, tj. nie odnosi się do konkretnej sprawy lub dotyczy kwestionowania samego statusu sędziego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 maja 2020 r., I NWW 7/20).

Ponadto wskazać należy, że wniosek o wyłączenie sędziego formułowany na podstawie art. 26 § 2 u.SN można *per analogiam* odnieść również do asesora sądowego, z tego względu, że wniosek ten służy kontroli, czy osobie orzekającej w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej można przypisać cechy niezawisłości i niezależności, o których mowa w tym przepisie, a którymi musi odznaczać się również asesor sądowy. Tym niemniej, może on być rozpoznawany jedynie względem osoby, która faktycznie pełni urząd sędziego lub asesora sądowego, bowiem tylko te osoby muszą się odznaczać przymiotami niezawisłości

tak, aby sąd, w którym zasiadają można było uznać za niezależny. Na podstawie art. 26 § 2 u.SN nie da się zatem rozpoznać zarzutu polegającego na kwestionowaniu statusu sędziego (asesora sądowego) i niewskazującego żadnych okoliczności, które mogłyby świadczyć o braku niezawisłości osoby objętej wnioskiem (postanowienie Sądu Najwyższego z 25 sierpnia 2023 r., I NWW 308/23).

Wnioskodawca oparł wniosek o wyłączenie od orzekania sędziów oraz asesora sądowego wyznaczonych do rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy o sygn. akt II Kp 62/23 na przesłankach dotyczących nieprawidłowości w prowadzeniu innych spraw sądowych (dot. sędziego Sądu Rejonowego w Miliczu D. F. oraz sędziego Sądu Rejonowego w Miliczu Ł. P.), bliżej nieokreślonego niemoralnego zachowania (dot. sędziego Sądu Rejonowego w Miliczu D. F.) oraz powołania przez „upolitycznioną Krajową Radę Sądownictwa” i nie sprzeciwienia się swojemu przełożonemu w osobie sędziego Sądu Rejonowego w Miliczu Ł. P., który go powołał, a wobec którego wystosowano wniosek o wyłączenie (dot. asesora sądowego A. K.).

Jak wskazano wyżej, ustawa jednoznacznie stanowi, że wniosek, o którym mowa w art. 26 § 2 u.SN, pozostawia się bez rozpoznania, jeżeli obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego. Nie ulega wątpliwości, że podstawą kwestionowania przez wnioskodawcę niezawisłości asesora sądowego A. K. jest tryb jego powołania, w szczególności udział we wskazanej procedurze Krajowej Rady Sądownictwa. W konsekwencji uznać należy, że rozpatrzenie wniosku pozwanego w zakresie ww. okoliczności nie mieści się w granicach formalnych kontroli realizowanej przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 26 § 2 u.SN (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 29 czerwca 2021 r., I NWW 45/21; 12 maja 2021 r., I NWW 25/21).

Ponadto – jak już wyżej wskazano – podstawą do pozostawienia wniosku bez rozpoznania, w oparciu o przepis art. 26 § 3 u.SN, jest sytuacja, w której wniosek nie spełnia warunków konstrukcyjnych – ma charakter abstrakcyjny, nie odnosząc się do konkretnej sprawy. Okoliczności mające uzasadniać wniosek złożony przez Ł. S. dotyczące nieprawidłowości w prowadzeniu innych (niż sprawa o sygn. akt II Kp 62/23) spraw sądowych przez

sędziego Sądu Rejonowego w Miliczu D. F. oraz sędziego Sądu Rejonowego w Miliczu Ł. P. oraz obejmujące bliżej nieokreślone niemoralne zachowanie sędziego Sądu Rejonowego w Miliczu D. F., nie dotyczą sprawy o sygn. akt II Kp 62/23, wobec czego nie mogą stanowić podstawy wniosku.

Z uwagi na powyższe Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[SOP]

[ms]